

VI Gala A.C. Casal Bernat i Baldoví

Saló Museu de l'Artiste Faller, Ciutat Fallera, 4 de juny de 2019

Bona vesprada a tots. Potenciar, difondre, defendre i estudiar aquells aspectes de les festes del foc que les fan ser úniques: la falla com a cadafal artístic i crític, la sàtira, la poesia festiva, l'ús de la llengua valenciana... i les demés manifestacions artesanals i culturals associades a les Falles i les Fogueres. Eixos són, resumits en una frase, els objectius del Casal Bernat i Baldoví.

I fer-ho aünant a decenes de fallers i foguerers, poetes, guionistes, periodistes, escriptors, artistes, pirotècnics, historiadors... en una única associació cultural. Construïnt un espai comú de treball que crea sinèrgies i també crea opinió, en la direcció que creem que resulta, no a soles més beneficiosa per a la nostra festa, sino també més respectuosa en el col·lectiu faller i en la seua tradició històrica.

Llunt de sectarismes, en el Casal Bernat i Baldoví hem conseguit unir a persones de molt distinta procedència i ideologia, de tots els colors possibles, pero que tenen en comú el seu 'fallerisme' militant. Sempre nos agrada recordar que, encara que no és condició indispensable per a ser soci del Casal, l'immensa majoria dels seus membres som fallers. I eixa era una de les intencions quan fundàrem esta associació en 2012: que fórem els fallers, en primer terme, els que decidírem cóm és el present i quin ha de ser el futur de la festa que mantenim viva en el nostre esforç. Sense que certs gurús autoinvestits d'autoritat nos digueren, des de fóra de les falles, lo que supostament devíem fer o deixar de fer.

I fidels als objectius marcats, hui premiarem la millor crítica reflectida en els cartells de la falla infantil i la falla gran (premis Garrofa); la millor escena reivindicativa valenciana (premi Almodí); el millor artícul d'investigació en el llibret (premi El Mòle); l'ús normal i generalisat de la llengua valenciana durant tot l'eixercici faller (premi Renaixença); además del premi Narrativa Fallera Jove i el premi a la Millor Dicció en el concurs de teatre en llengua valenciana de JCF. Estos premis van guanyant a poc a poc un prestigi dins del món faller, i la millor prova d'això és que cada any sou més les comissions participants, i resulta més difícil per al jurat adjudicar-los.

Per una atra banda, otorgarem distincions Purna als llibrets íntegrament escrits en llengua valenciana segons la normativa de la RACV, i distincions Flama a totes les falles que tenen els seus cartells de crítica correctament escrits segons eixa mateixa normativa. Pensem que és una bona manera de premiar l'esforç de fallers, guionistes i artistes, i de reivindicar el dret a usar sense restriccions la normativa valenciana de la RACV –les tradicionals 'normes d'El Puig'– per a codificar la nostra llengua, també dins de les Falles.

Actuant aixina, conseguim fer pedagogia entre els desinformats: no escrivim en "faltes d'ortografia", com diuen alguns, sino en una ortografia valenciana dissenyada per filòlegs exclusivament per a la llengua valenciana, sense influències de llengües veïnes, perque pensem que és lo millor per a l'autoestima dels valenciaparlants i per al futur del nostre idio,a.. Una ortografia, además, que té les seues rails en l'acort ortogràfic de 1914, que fon d'ús oficial en l'administració i que usen molts escriptors i usuaris particulars del valencià.

Des del respecte a qui no pense com nosatros, i constatant que, en l'actualitat, el model llingüístic usat oficialment en l'administració és un atre prou diferent, això no deu condicionar baix ningun concepte els usos privats dels valencians. I menys encara els usos dels fallers, que sempre hem

tengut molt clara esta qüestió. Ninguna llei obliga a ningun valencià a parlar i a escriure la seua llengua d'una manera que no vullga, i açò nos deu quedar ben clar a tots.

Quan el reglament de certes juntes locals falleres permet inclús desqualificar a una falla o a un llibret per usar les Normes de la RACV, i en temps com els presents, en els que la Conselleria de Cultura deixa sense qualsevol ajuda a les comissions falleres que trien lliurement usar la llengua valenciana en el seu llibret, esta discriminació positiva que fem des del Casal Bernat i Baldoví cap a les Normes d'El Puig, està més justificada que mai. I continuarà mentres la legislació vigent no siga modificada per a evitar el seu us sectari per certs polítics, en la finalitat de discriminar i censurar a una part dels valencians.

En este sentit, nos pareix especialment condemnable que la Conselleria de Cultura, per quart any consecutiu, haja inclòs expressament, com a condició per a optar als seus premis i les seues ajudes econòmiques al llibret, que este estiga obligatòriament escrit en lo que a nivell popular coneixem com a "normalitzat". Això ha exclòs a decenes de llibrets de falla d'excelent qualitat, escrits en llengua valenciana segons les Normes de la RACV, de l'oportunitat a optar, en igualtat de condicions, ad estes ajudes econòmiques.

Una actitud inacceptable en uns premis otorgats per una administració pública, que deu governar per a tots els valencians, i no a soles per a una part, i que ademés va en contra de lo dispost per una institució estatutària com és el "Síndic de Greuges". Perque açò no va de ciència o de faltes d'ortografia. Va de llibertat d'expressió, de creació lliterària i de respecte als drets dels valenciaparlants, i aixina ho continuarem denunciant en les instàncies que siguen menester; com no fa molt se feu davant del Consell d'Europa, a través d'un informe presentat per Lo Rat Penat i la Real Acadèmia de Cultura Valenciana que recolzem íntegrament.

Per la nostra banda, en el Casal continuarem fent la nostra llabor, que no es circumscriu només a la ciutat de València. En els pobles de l'Horta Sur havem tornat a otorgar el premi Pep de l'Horta al ninot més reivindicatiu, celebrat en coordinació en la Junta Comarcal Fallera. En les falles d'Elda, que es celebren en setembre, premiem les millors explicacions en vers dels llibrets i la millor escena reivindicativa del patrimoni valencià, també en col·laboració en la Junta Central de Falles d'eixa ciutat, que és, ademés, Sòcia d'Honor de la nostra associació.

I en Alacant, en les Fogueres de Sant Joan, tornarem a otorgar en un parell de setmanes el premi Tio Cuc a l'escena reivindicativa alacantina, els premis Bacora a la crítica en la foguera adulta i infantil, les distincions Flama a l'ús de la llengua valenciana en la Foguera, aixina com el premi Coca en Tonyina al ninot més crític i satíric de l'exposició.

Eixa vertebració valenciana, a la que alguns li peguen tantes voltes com si fora una entelèquia d'impossible consecució, la tenim ben assumida, i la practiquem d'eixa manera tan natural en la que fallers i foguerers venim fent-ho des de fa molts anys. Sempre és un plaer continuar construint la nostra personalitat com a poble a través de les nostres festes, i comprovar que, a lo llarg i ample del nostre territori valencià, hi ha moltíssima gent que tenim en comú la nostra passió per les festes del fòc i la seua cultura pròpia.

Igualment, hem continuat organisant taules redones per a reflexionar sobre temes d'actualitat fallera, moltes d'elles en col·laboració en atres entitats: com l'última sobre pirotècnia valenciana, en col·laboració en l'Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana, que tingué lloc en Àmbito Cultural de El Corte Inglés, en la participació de tres primeres espases del món empresarial de la pirotècnia. O

una atra fa uns mesos, baix el lema “#VolemFalla, ¿a quin preu?”, coorganizada en el Círcul d’Opinió ‘Bunyol d’or i Brillants ab Fulles de Llorer’, en participació de representants de comissions, artistes fallers i periodistes especialisats.

Els nostres socis colaboren activament en diferents en mijos de comunicació escrits, de ràdio i televisió; escriuen articles i participen de la dinàmica cultural fallera durant tot l’any, especialment en el seu camp d’especialisació, siga el que siga: poesia, llibrets, guions de falla, teatre, investigació, construcció de falles... I com a entitat, com sempre, continuem colaborent en les comissions falleres en l’organisació de setmanes culturals temàtiques, sempre que nos ho solliciten.

Enguany hem tornat a oferir també el nostre servici de “voluntariat llibreter i poètic”, per a revisar gratuïtament, des del punt de vista llingüístic, els texts del llibret, i inclús per a escriure una breu explicació de la falla que, si be no pot participar en el concurs de Lo Rat Penat, permet, a lo manco, complir en la tradició de tindre-la “en vers i llengua valenciana” com manen els cànons. Això, com a activitats més destacades, més allà de les edicions de publicacions, com “L’atre llibret de la falla de l’Ajuntament”, del qual vos donarem eixemplars a totes les comissions que hui veniu a arreplegar el vostre premi o la vostra distinció, en els versos satírics d’una vintena de poetes festius i unes excelents ilustracions d’humor gràfic.

Pensem sincerament que tot això és fer falla, fer cultura fallera, reconéixer als fallers en el seu esforç, i ajudar-nos, entre tots, a conéixer millor la problemàtica a la que la nostra festa deura enfrontar-se en el futur més pròxim.

Me permetreu una reflexió final. Recentment han tengut lloc unes noves eleccions municipals. El poble ha votat, i del resultat dels acorts entre les forces polítiques dependrà el futur de la festa els pròxims quatre anys, a través de la Junta Central Fallera. Un organisme, com sabem, en el que colaboren moltíssims fallers que treballen de valent, per amor a l’art i sense mirar ideologies ni partidismes, en l’objectiu de fer encara més gran la nostra festa.

Pero per desgràcia, a ningú s’amaga que, en la direcció política de JCF dels últims quatre anys, la relació ha segut difícil, i, per qué no dir-ho, desagradable en ocasions. I molt a pesar nostre, puix des del primer moment nos posarem a disposició dels seus responsables per a treballar en dinàmiques culturals conjuntes. A pesar d’eixa mà estesa, la realitat és que, estos quatre anys, en les iniciatives culturals promogudes per JCF en les que moltes persones, algunes d’elles membres del Casal Bernat i Baldoví, objectivament i sense prejuïns, deurien haver estat –be per la seua representativitat dins del colectiu faller, o be per l’especialisació individual dels seus membres–, per contra, només han participat persones d’una ideologia i tendència molt concreta, excloent-se a totes les demés.

Hui recordaré només la sollicitut realisada fa tres anys, per part de quaranta poetes festius, de reunir-se en el president de JCF, a fi de tractar de primera mà la problemàtica d’eixe gremi dels poetes, tan nostre i tan faller. Una sollicitut presentada per escrit en registre d’entrada que, tres anys més tart, continua sense resposta, ni escrita ni oral, a uns poetes festius que, per cert, també són patrimoni per a l’Unesco, que mereixen un mínim respecte i que continuen sent els germans pobres de la nostra festa. Millor dit: pobríssims, i no parlem ya de pobrea econòmica sino de pobrea espiritual, de difusió social i de recolzament moral, si els comparem inclús, que ya és dir, en la molt precària situació de colectius com el dels artistes fallers, la llabor dels quals tant reivindicuem i recolzem també des del Casal Bernat i Baldoví.

És més perentori que mai que, dins de la continuïtat partidista que han determinat estes eleccions, els nous responsables de JCF eviten d'una volta per totes l'influència de certs ideòlegs que han tractat d'impondre o, com a mínim, d'inspirar l'acció de govern a través de les seues particulars obsessions ideològiques. És menester no tornar a insistir en dinàmiques a les que els fallers havem dit, ben alt i ben clar, que aixina, no. És precís que, parafrasejant a Joan Ribó en les seues declaracions de la nit electoral, se discutixquen les falles entre tots. Que la festa siga oberta i plural, pero per a tots: que siga una festa a on tots els fallers tingam els mateixos drets. Una festa governada des del diàlec i la participació. Sábies paraules, senyor Ribó, si les posa en pràctica de manera sincera. Si aixina ho fa, no dubte que estarem al seu costat, felicitant quan toque, criticant quan siga just, i sempre col·laborant per a enaltir la nostra festa i, sobretot, per a posar les coses més fàcils al maltractat colectiu faller.

Per la nostra banda, el Casal Bernat i Baldoví continuarà en la línia marcada: mantenint i ampliant els projectes actuals, i seguint, sobretot, en la línia de potenciar el lliure pensament, la llibertat, el cadafal faller, la sàtira, la crítica, l'independència del poder polític i la valencianitat que sempre, des dels orígens, han caracterizat a les falles com a valors permanents. I informant, a qui la desconeix, sobre la verdadera realitat de les falles i dels fallers, que no és, en absolut, eixa versió negativa i distorsionada que alguns volen construir.

Gràcies, de tot cor, a la meua junta directiva, que precisament este més, en juny de 2019 tanca cycle estatutari, i a tots i cada u dels membres del Casal Bernat i Baldoví, per estos sis anys de treball, d'ilusions, de satisfaccions i de somis complits. Sou molt grans, i en la vostra actitud, treball i entusiasme engrandiu la festa de les falles. Gràcies als nostres patrocinadors d'enguany: l'Ateneu Mercantil, el Patronat de la RACV, Plotearte i Escuelas Siglo XXI, perquè sense ells estos premis no serien una realitat. I gràcies, sobretot, a les comissions falleres, als fallers, als artistes, als poetes, als guionistes, als indumentaristes, als pirotècnics, als músics. Perquè tots i cada u de vosatros feu, en el vostre treball, que esta festa siga, cada dia més, el major orgull del nostre poble.

Moltes gràcies per la vostra atenció, i bona vesprada.

Òscar Rueda i Pitarque
President
A.C. Casal Bernat i Baldoví